

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

BÜNTETŐPOLITIKA AZ ÚJ ÉVSZÁZAD ELSŐ ÉVEIBEN

dr. Pallagi Anikó

Témavezető: Prof. Dr. Blaskó Béla, egyetemi tanár

DEBRECENI EGYETEM
Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Debrecen, 2014.

I. A doktori értekezés előzményei és célkitűzései

A kutatási feladat összefoglalása

Dolgozatom céljaként tűztem magam elé hazánkban a rendszerváltozás időszakától kezdődően az új Büntető Törvénykönyv megalkotásáig terjedő időszak vonatkozásában a büntetőpolitika alakulásának feltáró elemzését, a büntető politikára irányuló hatások, és ezeknek a büntető jogszabályokban tükröződő befolyásának vizsgálatát és értékelését. Céлом volt, hogy összegyűjtöm és megvizsgálom azokat a hatásokat, amelyek a kormánypolitikákon túl befolyásolták, illetve befolyásolják ma is a büntetőpolitikát (itt elsősorban az Alkotmánybíróság tevékenységére, hazánk Európai Unióhoz történő csatlakozására, a Kúria jogértelmező szerepére és a jogtudomány kritikai elemzéseire gondolok). Meg kívántam vizsgálni, hogy ebben az időszakban létrehozott büntető jogszabályokban mennyire tükröződnek e hatások, és mit eredményeznek a büntető jogszabályok szigorítása-enyhítése, illetve a kriminalizáció-dekriminalizáció során. Tekintettel arra, hogy az új Btk. 2012-ben megszületett, kutatásom során nem tekinthettem el annak a kérdésnek a vizsgálatától sem, hogy vajon eredményez-e változást a büntetőpolitikában egy új, koherens, egységes szemléletet tükröző kódex megalkotása.

A téma kifejtéséhez elméleti alapvetésre is szükség volt. Fontosnak tartottam, hogy a büntetőpolitika fogalmának, immanens tartalmának, lényegének meghatározása egyáltalán lehetséges-e, s találhatunk-e olyan, a szélesebb szakmai közvélemény számára többé-kevésbé elfogadható meghatározást, amely lényegét tekintve pontos, használható definíció. Kutatásom során számtalan egymástól részben vagy egészben eltérő fogalommal találkozva, indokoltnak véltem egy olyan átfogó vizsgálat elvégzését, amely nem csupán dogmatikai alapot adhat a problémakörnek, hanem annak későbbi vizsgálatára is szolgál.

A kutatás módszerei

A honi büntetőpolitika negyed százados alakulásának vizsgálata alapvetően meghatározta kutatásom módszereit. Tekintettel a büntetőpolitika fogalmának komplexitására, azaz, hogy egyrészt szűkebb fogalomkörébe vonható az állam büntető jogalkotásának politikája, tágabb értelemben azonban beletartoznak a büntető anyagi jogra vonatkozó, illetve azzal kapcsolatos nézetek, vélemények összessége, így a kutatási anyaggyűjtésem során fontos vezérlő elv volt

mind a joganyag változásainak teljeskörű áttekintése, a kapcsolatos alkotmánybíróági határozatok, kúriai határozatok, kollégiumi vélemények aktualizálása, valamint a témával kapcsolatos büntető jogirodalom széleskörű feldolgozása.

A kutatás módszere leíró, elemző, történeti és összehasonlító jellegű. Dolgozatomat a szerteágazó elméleti fejtegetések főbb csomópontjainak áttekintésével kívántam megalapozni, amelynek során megkíséreltem a XIX. és XX. század fordulójától kezdődően, a kibontakozó büntetőjogi szakirodalom neves képviselőinek rendszerezéseit, fogalmait áttekintve eljutni a jelenkor tudományos vélekedéseihez és definícióihoz. Tapasztalható, hogy a társadalmi változások minden korban eltérő tartalmat kölcsönöztek a büntetőpolitika fogalmának és ezzel szükségszerűen az egyéb, kapcsolódó intézményeknek is. A fogalmi elhatárolások során arra törekedtem, hogy rendszerbe foglaljam részben az egyetemes, részben a magyar gondolkodók fogalomalkotási kísérleteit, rávilágítva arra, hogy milyen fogalmi összetevők mentén határolhatók el, illetve köthetők össze e definícióalkotási törekvések. Vizsgálódásaimból talán kitűnik, nagy hangsúlyt kap(ott) a különböző tudományosan megalapozott elméletek szeparáló szemléletű megközelítése, ugyanígy a különböző kriminálpolitikai irányvonalak tipizálása.

A dolgozat szerkezetének bemutatása

Dolgozatomat hat szerkezeti egységre tagoltam, amelyből az első két rész az értekezés elméleti alapvetését tartalmazza. Ennek során az első rész egyrészt a büntetőpolitika fogalmának, természetének, alapelveinek meghatározásával, a kriminálpolitika rendszerébe történő elhelyezésével, a bűnügyi tudományok rendszerébe tartozó normatív és empirikus tudományoktól - így különösen a kriminológiától és a dogmatikától – történő elkülönítésével, a büntető- és kriminálpolitikai irányzatok bemutatásával foglalkozik. Az elméleti alapvetéshez szorosan kapcsolódik a második rész, amely a honi büntetőpolitika alakító tényezőit vizsgálja, illetve mutatja be szerepüket az állami büntetőpolitika formálásában.

Az értekezés legnagyobb terjedelmű harmadik része tartalmazza a címben megfogalmazott kutatási téma alapvető kifejtését, tehát hazánk büntetőpolitikája alakulásának vizsgálatát a rendszerváltozástól napjainkig, amely részegységen belül önálló fejezetben került vizsgálatra az egymást váltó kormányzatok idején megvalósult büntető jogalkotás. A megjelölt időszakon belül külön is tanulmányoztam a büntetőjogi kodifikáció több mint tíz éves folyamatát, illetve a megalkotásra került új Büntető Törvénykönyv büntetőpolitikai irányvonalát. Önálló részben kapott helyet a büntetőpolitika alakításában ugyan közvetlenül szerepet nem játszó, mégis arra szinte az egyik legnagyobb hatást gyakoroló testület, az Alkotmánybíróság tevékenységének

elemzése, és a büntetőpolitikára gyakorolt hatásának értékelése. Hazánk nem csupán szuverén állam, hanem 2004. május 1-től az Európai Unió egyik tagállama is, amelynek közvetlen hatása van a büntető jogalkotásra, és az állami büntetőpolitikára. E kérdések körüljárásával foglalkozik az ötödik rész. Végül a dolgozat utolsó, hatodik részében arra vállalkoztam, hogy hazánk büntetőpolitikájának legaktuálisabb kérdéseivel foglalkozzam, így a büntethetőségi korhatár, a jogos védelem és a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés szabályozásának dilemmáival.

II. Az értekezés új tudományos eredményei

A tudományos eredmények összefoglalása

1. A büntetőpolitika és a kriminálpolitika fogalma a XX. században még azonos tartalmakat takart, egymás szinonimájaként volt használható. A bűnügyi tudományok fogalomkörébe tartozó diszciplínák fejlődése, az egyes tudományterületek vizsgálódási területeinek bővülése és további rétegződése azonban magával hozta a kriminálpolitika fogalomkörének bővülését, amely a XXI. században már magában foglalja nemcsak a büntető jogalkotási és büntető igazságszolgáltatási rendszerre vonatkozó nézeteket, véleményeket és döntéseket, hanem azokat is, amelyek a bűnmegelőzés, illetve a bűncselekmény okozta hátrányok mérséklésének a büntető igazságszolgáltatáson kívüli eszközeire vonatkoznak.¹ Értekezésem alapvető megállapítása, hogy a büntetőpolitika és a kriminálpolitika fogalmai ma már nem tekinthetők egyezőnek, tekintettel arra, hogy a büntetőpolitika a kriminálpolitika egyik (bár alapvető) összetevőjeként határozható meg. A büntetőpolitika fogalomkörébe csupán a büntető anyagi jogra vonatkozó nézeteket, véleményeket és célkitűzéseket sorolhatjuk, amelyek a büntetőjogi értékelést igénylő cselekmények körét, valamint a miattuk alkalmazható szankciókat meghatározzák.²

Fontos kérdés volt a büntetőpolitika természetének vizsgálata során, hogy miként különíthető el más, rokon vonásokat mutató diszciplínáktól. A büntetőpolitika és a dogmatika viszonyát illetően alapvetően helytállóan tartom Békés Imre meghatározását, amely szerint a jogtudománynak – így a büntetőjog tudományának is – van története, dogmatikája és politikája. A tudománytörténet a múlt, a dogmatika a jelen, a büntetőpolitika pedig a jövő időalakja, amely időalakok szükülő-táguló dimenziók. „A dogmatika célja a hatályos

---

¹ LIGETI Katalin: Kriminálpolitika. In: *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve* (szerk.: BORBÍRÓ Andrea – KEREZSI Klára) I. kötet, Országos Bűnmegelőzési Bizottság, Budapest, 2009. 61.

² Vö. WIENER A. Imre: Büntetőpolitika – büntetőjog, In: *Büntetendőség-Büntethetőség*, KJK-KERSZÖV, Budapest, 1999. 11.

joganyag fogalmi megragadása, a jogi fogalmak jelentéstartalmának meghatározása és e fogalmak ellentmondásmentes rendszerének kiépítése. A dogmatika funkciója de lege lata érvényesül, de tantételei de lege ferenda is hatnak, s büntetőjog-tudományi ihletésű jogpolitikai célkitűzésként érvényesülnek.”³

A kriminológia a bűnügyi tudományok rendszerében az empirikus tudományok körébe sorolható, a bűnözést, mint társadalmi jelenséget vizsgálja, így foglalkozik a bűnözés helyzetével, alakulásával, kutatja a bűnözés okait, illetve az ellene alkalmazott büntetőjogi és egyéb eszközök hatékonyságát. A kriminológia a bűnözésre vonatkozó kutatásaiból levont következtetései alapján teszi meg ajánlásait a büntetőpolitika irányába, megfogalmazza a kívánatos és hatékony büntetőpolitika követelményeit.⁴

A büntetőpolitika nemcsak a büntetőjoggal, illetve a bűnügyi tudományokkal, hanem a jogpolitikával is kapcsolatban áll. Tekintettel arra, hogy a társadalomirányítás a jog által valósul meg, és bár a jog az egész társadalom vezetésének csak egyik szabályozó intézménye, azonban a legalapvetőbb társadalmi magatartások rendezője.⁵ A jogpolitika közvetítő a politika és a jog között, rendszeres egymásra hatásuk által formálódik mindkét oldaltól.

A büntetőpolitika fogalmának és természetének vizsgálata során kérdésként merült fel, hogy a büntető jogszabályok megalkotása során a jogalkotónak milyen főbb alapelveket, vezérlő elveket kell figyelembe vennie. Álláspontom szerint a magyar büntetőpolitika vonatkozásában négy legfontosabb alapelv fektethető le – a társadalom védelmének elve, a humanitás elve, az ultima ratio elve és a koherencia elve - amelyek érvényesülése a jogállami büntető jogalkotására vonatkozóan elengedhetetlen.

Elfogadva Földvári József érvelését, az általa első helyre sorolt társadalomvédelem elvével⁶ kapcsolatban leszögezhetjük, hogy ha a büntetőjog feladatát az emberek közösségben való együttélésének védelmében határozzuk meg, akkor a büntetőjogot alakító büntetőpolitika első helyen tárgyalandó alapelvét a társadalom védelemben kell megjelölni.

A humanitás elve a korábbi, és a jelenkori büntető- illetve kriminálpolitika alapelveként is elismert, jelentőségét és fontosságát napjainkban sem kérdőjelezi meg senki. Elsődlegesen a kriminálpolitikának a büntetőpolitikán kívüli, egyéb büntető igazságszolgáltatási politikákban nyilvánul meg, így elsősorban a büntetőeljárásban és a büntetés végrehajtásban, de a büntető törvényhozásban sem hagyható figyelmen kívül.

---

³ BÉKÉS Imre: BÉKÉS Imre: Dogmatika és büntetőpolitika, *Jogtudományi Közöny*, 1986/12. 593-594.

⁴ SZABÓ András: A kriminológiai gondolkodás fejlődése Magyarországon, *Belügyi Szemle*, 2003/1. 48.

⁵ SAMU Mihály: *Jogpolitika. A jog humanizálása*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008. 29-30.

⁶ FÖLDVÁRI József: *Kriminálpolitika*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1987. 31.

A jogállamban a büntetőjogi beavatkozással szemben alapvető követelmény, hogy szükséges és arányos legyen.⁷ Ennek egyik alapvető kifejeződése az ultima ratio elve, amely a büntetőjogi szabályozást illetően elvárásnéven fogalmazza meg az állam büntetőpolitikájával szemben, hogy a büntetőjogi szabályozás, a kriminalizáció a társadalmi és egyéni érdekek védelmében csupán a legutolsó, a legvégső eszköz lehet.

A büntetőpolitikának sajátos koherencia követelménye ma már háromirányúnak tekinthető, vagyis három követelménynek való egyidejű megfelelést kíván meg a büntetőpolitikától, így a büntető jogalkotástól: a büntetőjog szabályainak a nemzetközi ius cogens szabályaihoz és az európai uniós normákhoz való kötöttségét, a büntetőjog szabályainak alkotmányos kötöttségét és a büntetőjog szabályainak belső koherenciáját, azaz dogmatikai kötöttségét.

2. Szabó András szerint a büntetőjog az adott kor kultúrájának terméke, amit a kor uralkodónak tekinthető emberképe és társadalomképe alakít. „Tekintettel a jog jogi természetére és a jogi szabályozás sajátosságaira, a kulturális eszmék a büntetőjogban büntetőjog-elméletekben fogalmazódnak meg.”⁸ A büntető- és kriminálpolitikai nézetek (illetve azok elődei) tükröződnek a büntetőjog tudományának irányzataiban, illetve a büntetés céljára vonatkozó teóriákban. Az elmúlt évszázadokban az eszmék, a kriminálpolitikai koncepciók megmérettetése az ún. büntetőjogi iskolák harcában fejeződtek ki, és a különböző büntetési elméletekben csúcsosodtak.⁹ A klasszikus iskola tanaitól kezdve a pozitivisták irányzatokon át vezetett az út a közvetítő irányzatok meghatározó jellegű programjaihoz, de a fejlődés ezzel nem állt meg. A XX. század második felében egyre inkább a tettes került a büntetőjogi gondolkodás középpontjába, a társadalomvédelmi irányzatok alapvetően a bűnelkövetők személyiségeket jogkövetkezményekkel történő reszocializálását tűzték ki célul. Ez utóbbi irányzat befolyására vált uralkodóvá a fejlett nyugati államokban a treatment-ideológia, amelynek kudarca vezetett egyrészt a büntetőjogi gondolkodásban a megtorlási eszméket középpontba helyező (neo)klasszikus felfogás visszatéréséhez, illetve a XXI. században új irányzatként felbukkanó áldozatorientált kriminálpolitika kialakulásához, amely a bűnmegelőzésre helyezi át az elméleti hangsúlyokat. Jelenkorunkban ez utóbbi irányzat mellett meghatározó jelentőségű áramlat a „kemény kéz” büntetőpolitikája, amely tendencia a mai magyar büntetőpolitika egyik meghatározó iránya.¹⁰

---

⁷ JAREBORG, Nils: Criminalisation as Last Resort (Ultima Ratio), *Ohio State Journal of Criminal Law*, 2/2005. 528.

⁸ SZABÓ András: Recepció és kreativitás a büntetőjogban http://www.phil-inst.hu/recepcio/htm/7/704_belso.htm

⁹ FÖLDVÁRI: i.m. (1987) 14.

¹⁰ Nagy Ferenc: A büntetőjog tudományának főbb irányai, In: *Régi és új tendenciák a büntetőjogban és a büntetőjog-tudományban*, Akadémia Kiadó, Budapest, 2014, 108-111.

A büntető törvényhozás számára a büntetőpolitika szempontjából a legfontosabb kérdés annak a megválaszolása, hogy mely cselekmények igényelnek büntetőjogi reagálást. Majd ezt követően kerülhet az eldöntésre, hogy a büntetendő cselekményeket a büntetőjog milyen szankcióval fenyegetse. Maga a kiválasztás a büntetőpolitikai döntés, amely a társadalom életében végbemenő értékváltozások alapján születik meg. A jogi szabályozás vonatkozásában a legfontosabb probléma a „ius és non-ius” kérdése, ami a büntető jogalkotásban a kriminalizáció – dekriminalizáció kérdéséhez vezet el bennünket. A kriminalizáció/dekriminalizáció történhet új tényállás beiktatásával/hatályon kívül helyezésével vagy már meglévő tényállás bővítésével/szűkítésével, de pl. kriminalizációs hatás érhető el általános, illetve különös részi felelősségi szabályok bővítésével, illetve a büntethetőségi akadályok érvényesülési körének szűkítésével is.

A büntetőpolitika szempontjából kiemelkedő jelentősége van annak is, hogy a büntető törvényben milyen eszközökkel és hogyan kerülnek a büntetendő cselekmények szankcionálásra. A szankciók mértéke tekintetében szintén két lehetősége áll fenn a jogalkotásnak, nevezetesen a szigorítás, illetve az enyhítés. A szigorítás alapvető eszköze a különös részi tényállások büntetési tételeinek emelése, de ugyanilyen hatást vált ki az általános részi büntetékiszabási szabályok módosítása, mint pl. a középértékes ítélkezés kialakítása, vagy az életfogytig tartó szabadságvesztés kötelező alkalmazási esetköre.

3. A büntető jogi normák hazánkban kizárólag törvényben jelenhetnek meg, azonban a büntetőpolitika nemcsak a jogalkotói döntések körét jelenti, nem csupán az állami szakpolitikai tevékenységet jelöli, hanem nézetek, vélemények összességét is, amelyek meghatározzák (előkészítik, értelmezik, véleményezik) a büntetendő cselekményeket, valamint az alkalmazható büntetőjogi szankciókat meghatározó büntető jogszabályokat. Így végső soron a büntető törvényt meghozó jogalkotó szerv az Országgyűlés, aki tényleges, de nem kizárólagos alakítója a büntetőpolitikának. A büntető jogszabályok létrehozásában (létrehozásuk előkészítésében) más állami szervek is részt vesznek. Így a törvények kezdeményezésében, az Országgyűlés elé kerülő törvényjavaslat kidolgozásában a Kormány, a képviselők, a köztársasági elnök szerepe kiemelten fontos, de nem mellőzhető e körben az Alkotmánybíróság jogalkotó szerepe sem.

Hazánk nemzetközi és uniós kötelezettségeire tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikkének (4) bekezdése a nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvét akként határozza meg, hogy „Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai

Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.” Mindezekre tekintettel tehát kimondható, hogy hazánk állami büntetőpolitikájának alakítását alapvetően befolyásolják a nemzetközi szerződések és az uniós jogi aktusok, és ezeken túl az ENSZ, az Európa Tanács és az Európai Unió szerveinek büntetőpolitikai döntései és iránymutatásai.

A jogalkalmazók közvetlenül nem jutnak szerephez a jogalkotásban, azonban mind az ügyészség, mind pedig a bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során jogértelmező tevékenységet végeznek, és észrevételeikkel, javaslataikkal közreműködnek a törvényalkotási tevékenységben. A jogtudomány képviselői a büntető jogszabályok megalkotásában kettős feladatot látnak el. Tevékenységük egyrészt a megalkotásra kerülő jogszabály tervezetek kidolgozásában, a tervezetek véleményezésében jelenik meg, másrészt pedig a már létrehozott, megalkotott büntető jogszabályok értelmezésében, elemzésében, illetve kritikájában.

A társadalom és az állami szervezet között több közvetítő is létezik, ezek közül a legnagyobb hatókörrel a média bír, amit nem véletlenül neveznek a „negyedik hatalmi ágának”. A média és a bűnözésábrázolás, illetve a büntetőpolitika kapcsolatának leírásával hagyományosan a kriminológia foglalkozik, azonban a büntetőpolitikai döntések vizsgálata során nem mondhatunk le e tényezők figyelembevételéről sem.

4. A rendszerváltástól kezdődően hazánk büntetőpolitikájának áttekintésére szükségképpen az egyes kormányzati ciklusokon keresztül nyílik lehetőség, tekintettel arra a helyzetre, hogy az egymást váltó kormányok büntetőpolitikai nézetei nemhogy eltértek egymástól, de sajnos egymással nemegyszer szöges ellentétben is álltak. Így még a kezdeti szükségesnek látszó törvények megalkotását követően a büntetőpolitikát többnyire már a választási programokban megfogalmazott - a bűnözés elleni eredményes fellépést ígérő – intézkedések megvalósítására szolgáló törvénymódosítások testesítették meg. A rendszerváltozástól kezdődően az új Büntető Törvénykönyv megalkotásáig terjedő időszak büntetőpolitikáját - Korinek László szavaival élve – a szimmetrikus egyoldalúság jelzőjével lehetne leginkább jellemezni. A büntetőpolitikában minden politikai váltás egyúttal markáns, de sajnálatosan egyoldalú szemléletváltozással is együtt járt, így nem lehet egymásra szervesen épülő, kiegyensúlyozott büntetőpolitikáról beszélni.¹¹ Jól mutatja ezt, hogy a jobboldali, konzervatív irányultságú kormányok általában a büntetéseket szigorító, represszív jellegű büntetőpolitikai

---

¹¹ KORINEK László: A büntetőpolitika irányelvei Magyarországon, In: *A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005* (szerk.: Jakab András - Takács Péter). I. kötet. Gondolat-ELTE AJK, Budapest, 2007. 482.

elképzeléseket részesítettek előnyben, míg általában a baloldali, szocialista-liberális irányultságú kabinetek a büntetőpolitikában is inkább liberálisabb, a helyreállító igazságszolgáltatás modelljét preferálták. Jellemzően ezek az irányváltások nem csupán a büntetőpolitikában, hanem az egymást követő kormányok teljes kriminálpolitikájában, ezen belül legfőképpen a bűnmegelőzés fontosságának hangsúlyozásában is megmutatkoztak.

Az 1990. áprilisában megtartott parlamenti választásokat követően megalakult új kormány programjában az ország teljeskörű, politikai-gazdasági átalakítását célozta meg. Jóllehet a kormány megalakulásának idején már sokat romlott a bűnözési helyzet, azonban a jogállam működőképes szervezetrendszerének megteremtése a büntetőpolitikai teendőket – nem felrhatóan – hátrébb sorolta. Az 1978. évi IV. Btk. „büntetőpolitikai rendszerváltására” az 1993. évi XVII. törvényben került sor, amelynek feladata volt a büntető jogszabályok hozzáigazítása a rendszerváltás után létrehozott új demokratikus jogállami követelményekhez. A novella összességét tekintve a büntetőjog, mint ultima ratio elvét követte, kiemelve azt az általánosan elismert tételt, hogy a büntetőjogi beavatkozást ésszerű korlátok közé kell szorítani.

Az 1994. májusi választásokat követően új összetételű kormány került hazánk élére, amely programjában kötelezettséget vállalt a közbiztonság erősítése érdekében a bűnözéssel szembeni határozott fellépésre, amelyben nemcsak a bűnözés hatékonyabb felderítését, hanem átfogó bűnmegelőzési program kidolgozását és végrehajtását is előirányozta. E kormányzati ciklusban kezdődött meg az Európai Unióhoz való csatlakozási feltételek teljesítése érdekében a jogrendszer, benne a büntető jogi szabályozás közelítése az uniós normákhoz.

Az 1998-ban megalakult új Kormány a programjában egyértelműen a konzervatív kormányzással koherens, repressziót fokozó büntetőpolitikai célkitűzéseket fogalmazott meg, illetve e célokat 1998 és 2002 között meg is valósította. A ciklus kezdetén tetőzött a bűnözés hazánkban, 1998-ban 600 ezres szintet ért el az ismerté vált bűncselekmények száma, így a társadalom részéről nem volt kétséges az ítélkezési gyakorlat szigorításának és a büntetések megtorló jellegét hangsúlyozó célok megfogalmazásának kedvező fogadtatása. Az 1998. évi LXXXVII. törvény büntetőpolitikai szemléletében a korlátozó-beavatkozó rendszert részesítette előnyben, a magyar büntetőjog „law and order” novellájának volt tekinthető.¹² E törvény vezette be a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása során alkalmazandó, a büntetési tétel „középmértékére” vonatkozó rendelkezéseket, és teremtette meg a tényleges

---

¹² NAGY Ferenc: A magyar anyagi büntetőjog (át)alakulása a rendszerváltozás óta In: *A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005* (szerk.: Jakab A. és Takács P.). I. kötet. Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 437.

életfogytig tartó szabadságvesztést. Alapvetően más kriminálpolitikai tételt fogalmazott meg a kábítószer elleni küzdelemben, amelynek szabályozásában a „semmi tolerancia” büntetőpolitikája kapott helyet.

A 2002 áprilisában tartott parlamenti választásokat követően megalakított szocialista-liberális kormányzat alapvetően elutasította az 1998-as „kemény kéz” büntetőpolitikai irányvonalát, és a 2003. évi II. törvényben megteremtette a visszatérést a korábbi időszak liberálisabb felfogásához. Ezért szinte teljes mértékben hatályon kívül helyezte az 1998-as novella szigorító rendelkezéseit, és a kábítószer elleni küzdelemben is visszatért a korábbi kormányzatok ún. kompromisszumos kriminálpolitikai megoldásaihoz. Rámutatott arra, hogy ugyan a bűnözés növekedésére az egymást követő kormányok a bűnüldözési szervezet centralizálásával és a büntetőjog szigorításával válaszoltak, azonban ez a tendencia eredményre nem vezetett, ellenkezőleg: áttekinthetlenné tette a magyar büntetőjog rendszerét. Ezért a kormány célul tűzte ki a ciklus végére egy modern és egységes Büntető Törvénykönyv megalkotását is.

A 2006 áprilisában megtartott választásokat követően a Kormány kinyilvánította, hogy folytatni kívánja a 2003-ban meghirdetett kriminálpolitikai stratégiát. Kiindulópontként most már nevesítve is megfogalmazásra került a Nyugat-Európában jellemző ún. „kettős nyomtávú büntetőpolitika”. Ennek lényege, hogy a társadalomra nagymértékben veszélyes, súlyos bűncselekmények elkövetőivel szemben szigorú, hosszú időtartamú szabadságvesztés büntetést kíván alkalmazni, ezzel szemben a társadalomra kisebb veszélyességet jelentő bűncselekmények elkövetői esetében a büntető igazságszolgáltatásból elterelő, alternatív eszközökkel igyekszik prevenciós céljait megvalósítani. A büntetőpolitika feladatának nem csak a büntetendő magatartások, illetve szankciók meghatározását tartotta, hanem részének tekintette a bűncselekmények következményeivel kapcsolatos végrehajtási feladatokat is. E büntetőpolitika (álláspontommal ellentétesen) már nem csupán a büntető törvények megalkotását jelentette, hanem fogalma – amely így már a kriminálpolitika rangjára emelkedett – kiszélesítésre került a bűnmegelőzés állami feladataival, illetve a bűncselekmények áldozatainak társadalmi, morális és anyagi sérelmeinek enyhítésével kapcsolatos feladatokkal is.¹³

2006 őszétől kezdődően azonban megszorodtak hazánkban a közbiztonságot és a köznyugalmat zavaró, többségében politikai indíttatású cselekmények. Ebben az időben erősödött meg nagyobb arányban a kisebbségek elleni hangulatkeltés is, ami nem egyszer

---

¹³ DOMOKOS Andrea: A büntetőpolitikai koncepcióról, Rendészeti Szemle 2007/7-8. 99.

brutális és kegyetlen élet és testi épség elleni bűncselekmények elkövetésében öltött testet. A 2008 őszén bekövetkezett gazdasági válság pedig az amúgy is egyre nehezebb helyzetben élő közép- és szegényréteget még rosszabb helyzetbe hozta, így természetes folyamatként jelentek meg szélsőséges nézetek, amelyek a társadalomban komoly zavarokat idéztek elő.

A társadalmi változások, és az erőszakos bűncselekmények számának emelkedése a kriminálpolitikában is fordulatot hozott, és az addig többnyire liberális jegyeket hordozó büntetőjogi szabályozás ismét a szigorítás irányába tolódott. Az igazságügyi kormányzat – szembesülve a büntetőjogszabályok szigorításának társadalmi igényével - megalkotta a Btk. módosításáról szóló 2009. évi LXXX. törvényt, amely egyrészt a súlyos, erőszakos bűncselekmények elkövetőivel szemben alkalmazható hatékonyabb és szigorúbb büntetőjogi fellépést biztosító új rendelkezéseket tartalmazott, másrészt az áldozatorientált kriminálpolitika jegyében a sértettek érdekeinek és jogainak elősegítésére fogalmazott meg szabályokat, illetve megreformálta a szankciórendszert.

A 2010. áprilisában megtartott parlamenti választások eredményeképpen hazánkban ismét a konzervatív kormányzás alakult. Az új Kormány a választások utáni első lépésben ismét a büntető törvénykönyv szigorítását tűzte ki célul, így a még akkor hatályban lévő Btk.-t „visszatérítette” az 1998-ban megkezdett, szigorú, repressziót fokozó büntetőpolitikai irányvonalra, valamint hozzákezdett a kormányprogramban meghatározottak szerint az új Büntető Törvénykönyv megalkotásához.

5. Alapvetően leszögezhető, hogy a rendszerváltástól a büntetőjog átalakítása szinte permanens folyamatban volt. Ez köszönhető egyrészt az egymást követő kormányok ellentétes büntetőpolitikájának, az időközben megtörtént uniós csatlakozás érdekében kifejtett jogharmonizációnak, de sajnálatos módon a büntetőpolitika „átpolitizálódásának” is. Már az 1998. évi LXXXVII. törvény kidolgozása során felmerült az új Btk. megalkotásának gondolata, és már 1998 őszén megkezdődtek az erre irányuló előkészületek, azonban a kodifikációról történő kormányzati döntés még másfél évet váratott magára. A tényleges kodifikációs munkálatok megkezdése pedig 2001. március 14-én vette kezdetét. Mind az igazságügyi kormányzat, mint a jogtudomány egyöntetű véleménye azonban az volt, hogy nincs kodifikációs szükséghelyzet, hiszen a törvénykönyv a módosításokkal, kiegészítésekkel együtt megfelelő büntetőjogi védelmet képes biztosítani a társadalmi rend megóvásához. Ugyanakkor tényként megállapítható, hogy a nagyszámú módosítás megbontotta a kódex belső egyensúlyát, a szankciórendszer harmóniáját, az egymást követő módosítások

esetenként eltérő büntetőpolitikai elképzelések jegyében születtek meg, ezért szükségesnek látszott egy egységes szemléleten alapuló felülvizsgálat.¹⁴

A 2001-ben megkezdett kodifikációs munka során több Általános Részi tervezet is született, azonban hivatalos bizottsági normaszöveg-tervezet nem került megalkotásra. A bizottságok munkájának összegyűjtése és elemzése azonban már elegendő anyagot teremtett az igazságügyi tárca részére, hogy 2007 januárjára elkészíthesse az Általános Rész normaszöveg-tervezetét, amelyet februárban előzetes szakmai észrevételezés céljából a jogalkalmazók, a tudomány képviselői, valamint a civil szféra rendelkezésére lett bocsátva. 2007 nyarán újabb kodifikációs bizottság került felállításra, amelynek az volt a feladata, hogy az előző tervezetre tett észrevételek alapján átdolgozza az Általános Részt, amelynek újabb változata 2008-ban készült el, és júliusban került szakmai egyeztetésre. A bizottság munkától függetlenül, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által 2008 őszére megalkotásra került egy új, immáron harmadik Általános Részi Tervezet, amelyet a Kormány a 2009. év tavaszi ülészakán kívánta benyújtani az Országgyűléshez. Erre azonban nem került sor, helyette egy novelláris Btk. módosítás, a 2009. évi LXXX. törvény született meg, amely csak részben tartalmazta e tervezetek szerinti változásokat.

6. Az új Btk. előkészítő munkálatai a 2010-től megalakult új kabinet felállításától kezdve szinte azonnal megkezdődtek. Ennek eredményeképpen 2012. februárjában az igazságügyi tárca már szakmai egyeztetésre küldte meg az új Btk. tervezetét, ami az előzőekhez képest azzal a nagy előnnyel indult a „kodifikációs versenypályáján”, hogy nemcsak az Általános Részt, hanem a teljes büntető joganyagot tartalmazta. Hazánk új Büntető Törvénykönyvét – a 2012. évi C. törvényt - 2012. június 25-én fogadta el az Országgyűlés, amely egy évvel később, 2013. július 1-én lépett hatályba.

Az új Btk. szabályozása egyértelműen a szigor és a „kemény kéz” büntetőpolitikai irányvonala mentén lett kialakítva, azonban nem mondott le az ún. „kettős nyomtávú büntetőpolitika” folytatásáról sem. Így jelen van a kódexben az alternatív, nevelő jellegű szankciók biztosításának lehetősége is, amely széles körben lehetővé teszi a tevékeny megbánás alkalmazását, illetve a 33. § (4) bekezdés az enyhítő szakasz nélkül is módot ad a szabadságvesztés alternatíváinak alkalmazására a kisebb súlyú bűncselekmények elkövetői esetében. A valódi szigorítás egyrészt a bűnismétlésre tekintettel, a visszaesők körében

---

¹⁴ Dávid Ibolya igazságügy-miniszter asszony beszéde, amely elhangzott a Büntető Törvénykönyv átfogó felülvizsgálatának előkészítésére alakult Bizottság alakuló ülésén 2001. március 14-én az Igazságügyi Minisztériumban, *Büntetőjogi Kodifikáció*, HVG-ORAC, Budapest, 2001/1. 4.

figyelhető meg, különös tekintettel a 2009. évi LXXX. törvény szerint létrehozott erőszakos többszörös visszaesőkkel kapcsolatban, és a bünszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezésekben. Így jelen van a kódexben a középértéken történő ítélezés, a „három csapás”– amelynek a kódex 81. § (4) bekezdésében megfogalmazott halmazati büntetés kiszabásának szabályát az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII.15.) AB határozattal megsemmisítette – valamint további kötelező rendelkezések kerültek a törvénybe a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazásával kapcsolatban.

A törvénykönyv a bűncselekménytani alapfogalmakat változatlanul hagyta, egy-két pontosítás kivételével. A jogkövetkezmények szabályozásában a törvény megtartotta a korábbi Btk. – büntetések és intézkedések duális - rendszerét, de azt szélesítette, és új szankciókat is bevezetett. Új büntetési nemként került kialakításra az elzárás és a sportrendezvények látogatásától való eltiltás, új intézkedésként pedig a jóvátételi munka és az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele. Ezen új büntetések és intézkedések álláspontom szerint mindenképpen azzal a figyelemreméltó törekvéssel kerültek megalkotásra, hogy a szankciórendszert bővítsék és lehetőséget teremtsenek a differenciáltabb büntetéskiszabásra.

Az új Btk.-ban a Különös Rész szerkezetileg generális átalakításra került. A joganyag több, kisebb fejezetbe lett átszórva, és így egyrészt a védett jogtárgy alapján a fejezetbe tartozó bűncselekmények szorosabb kapcsolatban állnak, másrészt lehetőség nyílt a fejezetek sorrendjének megváltoztatására, a védett jogtárgyak súlyának megfelelően. Nem állítható, hogy a Különös Rész vonatkozásában egységes szigorítás jellemezi az új kódexet. Azonban néhány kiemelten kezelt bűncselekménnyel kapcsolatban valóban szigorodtak a büntetések (pl. kábítószerrel kapcsolatos tényállások), és van, ahol a jogharmonizációs követelményeknek megfelelően előrehozta a törvény a büntetőjogi védelmet (pl. szexuális kényszerítés). A társadalomban bekövetkezett változásokra tekintettel több új tényállással is találkozhatunk a Különös Részben, azonban ennek az ellenkezője is igaz, tekintettel, hogy az új Btk. dekriminalizált olyan cselekményeket, amelyek büntetőjogi fenyegetettsége már nem volt indokolt.

7. Az Alkotmánybíróság már működésének megkezdésétől igen fontos döntéseket hozott a büntetőjog joganyagával kapcsolatban. Értekezéseimben megállapítottam, hogy az Alkotmánybíróságnak különleges szerepe van a büntetőpolitika formálásában, mint „a büntetőjog negatív jogforrása”¹⁵, tekintettel arra, hogy az alkotmányellenes (alaptörvény-

---

¹⁵ NAGY Ferenc: *Tanulmányok a Btk. Általános Részének kodifikációjához*, HVG-ORAC, Budapest, 2005. 13.

ellenes) büntetőjogi normákat megsemmisíti, így „örkődik” a büntetőjog alkotmányosságának fenntartásán. Fontos azonban kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság tevékenysége közvetlenül nem irányulhat a büntetőpolitika irányvonalának, célszerűségének és hatékonyságának meghatározására, illetve annak általános elbírálására. Közvetlenül azt sem írhatja elő milyen emberi magatartásokkal szemben milyen eszközökkel lépjen fel a büntetőjog, tekintettel arra, hogy ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság csak erre irányuló kérelem esetén foglalhat állást, és csupán a konkrét jogszabályok tartalmát vizsgálhatja.

Tevékenységevel a testület azonban döntően befolyásolta (befolyásolja) a rendszerváltozás óta a büntetőjog fejlődését és ezzel együtt a büntetőpolitikát is, így jelentős szerepe volt a büntetőjogi gondolkodás paradigmaváltásában, nevezetesen annak elfogadtatásában, hogy az állam büntetőhatalma nem korlátlan.¹⁶ Ennek első, és talán az egyik legfontosabb megnyilatkozása volt a halálbüntetés alkotmányellenességéről szóló 23/1990. (X. 31.) AB határozat. A büntetőpolitika, illetve a büntető jogalkotás szempontjából különös jelentősége van a 11/1992. (III. 5.) AB határozatnak (ún. elévülési határozat), amelyben az „alkotmányos büntetőjog” mint fogalom először jelent meg. E határozat alapvető fontosságú megállapításokat tett a jogállam, a jogbiztonság, az állam büntetőhatalmának korlátai és ezen belül a büntetőjog legalitásának értelmezésével kapcsolatban. Ahogyan arra a 11/1992. (III. 5.) AB határozat is utalt, az Alkotmánybíróság gyakorlatában az alkotmányos büntetőjog kritériumaként, a jogbiztonság elve mellett a büntetőjog legalitásának összetevőjeként jelent meg a büntetőjogi szabályozás ultima ratio jellege, amely szerint emberi magatartás bűncselekménnyé nyilvánításának és büntetéssel fenyegetésének alkotmányos indokon kell alapulnia, szükségesnek, arányosnak és végső soron igénybevettnek kell lennie.¹⁷

8. Hazánk büntetőpolitikájának alakulására jelentős hatása volt a nemzetközi közösségekbe, és ezen belül az Európai Unióba történő integrálódási folyamatnak is. Az Európai Unió büntetőpolitikájának középpontjában a tagállami büntetőjogszabályok közelítése áll, de végső céljaként mégis egy nemzetek feletti, szupranacionális büntetőjog kialakítását és egy egységes eljárásjogi intézményrendszer megteremtését lehet tekinteni.¹⁸ Napjainkban az uniós büntetőpolitika a tagállamok közötti fokozott bűnügyi együttműködés és egy regionális

---

¹⁶ LÉVAY Miklós: A büntetőjog társadalmi szerepének változása Magyarországon 1985-től 2005-ig, *Magyar Jog* 2006/12. 709.

¹⁷ Ezzel kapcsolatban több határozat is született, amelyek közül kiemelendő a 871/B/1994. AB határozat, a 1233/B/1995. AB határozat, az 58/1997. (XI. 5.) AB határozat és a 18/2000. (VI. 6.) AB határozat is

¹⁸ MOLNÁR Gábor: A nemzetközi büntetőjog, In: *Büntetőjog Általános Rész* (szerk.: Busch Béla) HVG-ORAC, Budapest, 2010. 500.

intézményrendszer kialakítására törekszik, amely mellett azonban a tagállami belső büntetőjogi szabályok közelítése kiemelt jelentőségű.

Magyarország 2004. május 1-én csatlakozott az Európai Unióhoz, de a csatlakozás feltétele volt a teljes közösségi és uniós joganyag átvétele, ezért az Európai Unió büntetőjogra vonatkozó normáinak beépítése a honi jogrendszerbe már jóval a csatlakozás megtörténte előtt kezdetét vette. 1991-ben került megkötésre a Társulási Megállapodás, ami a csatlakozás feltételeként előírta az uniós büntetőpolitikának való megfelelést. Ennek során az első időszakban döntően az ENSZ és az Európa Tanács keretén belül elfogadott nemzetközi egyezmények beépítése történt a Btk. joganyagába, majd 1998-tól kezdődően felgyorsult a jogközelítés megvalósítása, sőt kijelenthetjük, hogy majdnem mindegyik Btk. módosító törvény indokolásában találunk utalást hazánknak az EU csatlakozás érdekében megvalósítandó jogharmonizációs kötelezettségre.

9. Értekezésemben néhány büntetőpolitikai aktualitásnak számító kérdésben is kifejttem véleményemet, így a büntethetőség korhatárának és a jogos védelem szabályozásának változásait, és a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésről szóló rendelkezések dilemmáit vizsgáltam meg alaposabban.

Az büntethetőség alsó korhatárának meghatározása kiemelten fontos büntetőpolitikai kérdés. Hazánkban a 2013. július 1-én hatályba lépett új Büntető Törvénykönyv megtartotta azt a korábbi szabályozást, amely továbbra is főszabályként vélelmezi, hogy a tizennegyedik életévet be nem töltött gyermekek még nem rendelkeznek a büntetőjogi felelősségre vonáshoz szükséges belátással, így nem büntethetők, azonban öt kiemelten súlyos bűncselekmény esetében megdönthetővé vált e törvényi vélelem a tizenkettedik életévet betöltött fiatalok vonatkozásában. Megállapítható, hogy a büntethetőség korhatárára vonatkozó szabályozás nem került gyökeresen átalakításra, és a „szükséges belátás” vizsgálata és értékelése még akár pozitív hatásokkal is járhat a gyermekek és fiatalok büntetőjogi felelősségének megállapítása során. Meggyőződésem, hogy e kérdések továbbgondolásával érdemes lenne olyan szabályozás kialakítására törekedni, amellyel eredményesebben lehet fellépni a gyermek- és fiatalkori bűnözés ellen, mind büntetőjogi mind pedig a büntetőjogon kívüli eszközökkel. Ennek érdekében pedig szükség lenne az új Btk. rendelkezéseinek pontosítására, esetleg valamennyi fiatalkorú bűnelkövetőkre vonatkozó büntethetőségi feltételek újragondolására.

A jogos védelem szabályozásával kapcsolatban megállapítható, hogy a társadalom tagjai egyfelől méltán várják el, hogy a jogtalan támadásokkal szembeni állampolgári védekezés

jogilag a lehető legteljesebben legyen körülbástyázva, másfelől azonban e rendelkezéseknek koherensnek kell lennie az Alaptörvényben foglalt alapjogokkal, a hazánkra kötelező nemzetközi jogi normákkal, valamint a büntetőjog dogmatikájával. Ugyan a büntető jogszabályok alkotói általában törekednek a normák társadalom általi elfogadottságára, azonban ez nem lehet az egyetlen vezérlő elv. A jogos védelem, mint büntethetőségi akadály lehetőségének, hatókörének kiszélesítése (avagy szűkítése) minden esetben nagyfokú körültekintést, alapos előkészítést igényel, és mindig tartalmaz olyan „buktatókat”, amelyet a törvény hatálybalépését követően, a joggyakorlat fog feltárni, szerencsés esetben nem egy jogos védelmi helyzetnek vélt balesettel kapcsolatban.

Büntetőjogi szankciórendszerünk egyik, pusztán létezésében is vitatott intézménye a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés. Ez a szankció a halálbüntetés, mint büntetési nem megszűnésével jutott egyre nagyobb jelentőséghez, elvi alapját az 1993. évi XVII. törvény teremtette meg. Valójában azonban az 1998. évi LXXXVII. törvény hatályba lépésével vált az ítélkezési gyakorlatban is alkalmazott büntetéssé, és azóta megfigyelhető, hogy a büntetőjogi törvénykezés egyre inkább törekszik nem csupán a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazási lehetőségeinek megteremtésére, hanem arra is, hogy kiszabását is kötelezővé tegye a bíróságok számára, ezzel biztosítva az állami büntetőpolitika közvetlen érvényesülését a jogalkalmazásban. Igen fontos szerepe van a jogalkotóknak abban, hogy a büntető jogszabályokkal, a büntetőjogi szankciórendszerrel kapcsolatos jogállami elvárásokat és a társadalom által megkívánt igényeket összhangba hozzák egymással. Ebből az aspektusból nézve a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés talán jó példája e kompromisszumnak, azonban nézetem szerint e kompromisszum megkötése során nem lehet figyelmen kívül hagyni a humanitás alapelvét és a nemzetközi egyezményekkel való koherencia követelményét sem.

A kutatás hasznosíthatósága

Ami kutatásom eredményeinek hasznosítási lehetőségeit illeti, a büntetőpolitika fogalmának, természetének, jellemzőinek feltárása, valamint a honi büntetőpolitika fejlődését bemutató történeti elemzés hozzájárulhat a büntetőpolitikai tendenciák jobb megértéséhez. Ennek során lehetőség nyílhat annak vizsgálatára is, hogy mely tényezők befolyásolhatják a büntetőpolitika jövőbeni tendenciáit, annak más politikákhoz való viszonyát, valamint azt, hogy miként lehet e tényezők közül kiválasztani azokat, amelyek kívánatosak, és leválasztani, amelyek nem. Amennyiben e hozzájárulás értékesnek bizonyul, akkor ugyanezek a

tudományos eredmények megjelenhetnek a büntetőpolitikai tendenciák körüli kortárs interdiszciplináris diskurzusban, és olyan területeket érhetnek el, mint például az alkotmányjog, a nemzetközi jog, a politológia és a filozófia. Pragmatikus szinten pedig a kutatás eredményei felhasználhatók az egyetemi oktatásban, testet ölhetnek konferencia-előadások formájában, tükröződhetnek tudományos cikkekben.

Iktatószám: DEENKÉTK/333/2014.
Tételszám:
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Pallagi Anikó
Neptun kód: BDVBNB
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10033243

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (11)

1. **Pallagi A.**: A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés a büntetőpolitika szemszögéből.
Belügyi szle. megjelenés alatt, 2014. ISSN: 2062-9494.
2. **Pallagi A.**: A jogos védelem szabályozásának változásai büntetőpolitikai szempontból.
Belügyi szle. megjelenés alatt, 2014. ISSN: 2062-9494.
3. Blaskó B., **Pallagi A.**: Az állami büntetőhatalom érvényesülésének tendenciái, különös tekintettel az új Büntető Törvénykönyv megalkotásának két évtizedes folyamatára.
In: *Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből*. Szerk.: Ruzsonyi Péter, Nemzeti Közszerkesztési és Tankönyv Kiadó Zrt, Budapest, 17-40, 2014. ISBN: 9786155491337
4. **Pallagi A.**: Büntethető gyermekkorúak.
Pro futuro. 4 (1), 97-111, 2014. ISSN: 2063-1987.
5. **Pallagi, A.**: Alteration of the age limit of punishability in hungarian criminal law.
In: *Tavaszi Szél = Spring Wind : XVI. Tavasz Szél Konferencia*. Szerk.: Keresztes Gábor, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 471-477, 2013. ISBN: 9789638956026
6. **Pallagi A.**: A társadalomra veszélyesség fogalmának jövője a magyar büntetőjogban.
In: *Tavaszi Szél 2012 = Spring Wind 2012*. Szerk.: Fülöp Péter, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 679-688, 2012. ISBN: 9789638956002

7. **Pallagi A.**: Kodifikáció 2012.
Magyar rendészet. 12 (4), 71-78, 2012. ISSN: 1586-2895.
8. **Pallagi A.**: Jogharmonizáció a magyar büntetőjogban.
In: Tavaszí Szél 2010 = Spring Wind 2010. Szerk.: Zdravec Zsófia, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Pécs, 446-451, 2010. ISBN: 9786155001055
9. **Pallagi A.**: Az alaki halmazatok.
In: Rendészettudományok a közbiztonságért - Tanulmányok a 60 éves Blaskó Béla tiszteletére. Szerk.: Németh Zsolt, Pallagi Anikó, Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 132-144, 2010. ISBN: 9789639543669
10. **Pallagi A.**: A "kettős nyomtáv"-tól a "három csapás"-ig, avagy a büntetőpolitika változásai 2006-tól napjainkig.
Rendvéd. füz. 12 (4), 140-150, 2010. ISSN: 1585-1249.
11. **Pallagi A.**: A büntetőjogi kodifikáció helyzete.
Magyar rendészet. 10 (1), 4-11, 2010. ISSN: 1586-2895.

További Közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (10)

12. **Pallagi A.**: Tiltott adatszerzés és az információs rendszer elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész II. Szerk.: Blaskó Béla, Hautzinger Zoltán, Madai Sándor, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 385-396, 2013. ISBN: 9789637255878
13. **Pallagi A.**: A vagyon elleni erőszakos bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész II. Szerk.: Blaskó Béla, Hautzinger Zoltán, Madai Sándor, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 231-254, 2013. ISBN: 9789637255878

DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR
PUBLIKÁCIÓK

14. **Pallagi A.**: A vagyon elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész II. Szerk.: Blaskó Béla, Hautzinger Zoltán, Madai Sándor, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 151-230, 2013. ISBN: 9789637255878
15. **Pallagi A.**: Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész I. Szerk.: Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 203-238, 2013. ISBN: 9789637255854
16. **Pallagi A.**: Az emberi szabadság elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész I. Szerk.: Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 117-136, 2013. ISBN: 9789637255854
17. **Pallagi A.**: Az élet, testi épség és az egészség elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész I. Szerk.: Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 31-74, 2013. ISBN: 9789637255854
18. **Pallagi A.**: A magyar büntetőjog-tudomány fejlődése a 19. és 20. század fordulóján, avagy három könyv a büntetőjog bölcséletéről.
Rendvéd. füz. 10 (1), 13-38, 2009. ISSN: 1585-1249.
19. Blaskó B., Miklós I., **Pallagi A.**, Schubauer L., Zentai Á.: Büntetőjog különös rész I.. Rejtjel Kiadó, Budapest, 250 p., 2008. ISBN: 9789637255557
20. **Pallagi A.**: Gondolatok a testi sértés bűncselekményének minősítési problémáiról.
Rendvéd. füz. 5 (23), 28-34, 2003. ISSN: 1585-1249.
21. Balogh S., **Pallagi A.**: A deviancia, az egyes deviáns magatartások.
Rendvéd. füz. 3 (47), 3-16, 2001. ISSN: 1585-1249.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2014.10.16.

University Doctoral (PhD) Dissertation Abstract

CRIMINAL LAW POLICY IN THE FIRST YEARS OF THE NEW CENTURY

dr. Anikó Pallagi

Supervisor: Dr. Béla Blaskó professor

University of Debrecen
Marton Géza Doctoral School of Legal Studies

Debrecen, 2014

I. Background and objectives of the PhD thesis

Summary of the research task

The objective I set for my dissertation was to perform a comprehensive analysis of the development of Hungarian criminal law policy in relation to the period starting from the change of political regime to the creation of the new Criminal Code, as well as an examination and assessment of the effect on criminal law policy and of the influence of these reflected in criminal law legislation. My aim was to collect and examine those effects that influenced, and still influence, criminal law policy over and above government policies, the scope of which primarily includes the activities of the Constitutional Court, Hungary's accession to the European Union, the law interpretation role of the Curia and analyses of legal science criticisms. I wished to examine how these effects are reflected in the criminal legislation formulated in this period, and what their results are during the tightening-relaxing of criminal legislation and during criminalisation-decriminalisation. With respect to the fact that the new Criminal Code was enacted during 2012, during my research I cannot fail to analyse the question of whether the formulation of a new Code reflecting a new, coherent, unified point of view results in change in criminal law policy.

In order to set forth in the topic it was necessary to find a theoretical foundation. I found it important to determine whether it is at all possible to define the concept of criminal law policy and its integral content, and whether it is possible to find a definition that is more or less acceptable to wider professional opinion and that, with respect to its essence, is precise and applicable. After meeting numerous partially or completely different concepts during my research, I found it justified performing a comprehensive examination which does not merely give a dogmatic foundation for the clarification of the problem but that also serves for its later examination.

The research methods

The examination of the quarter-century development of Hungarian criminal law policy fundamentally determined my research methods. With regard to the complexity of the concept of criminal law policy, to whether state punishment legislation policy may be brought into more restricted concept definition, a wider interpretation, however, includes the sum total of

views and opinions relating to and in connection with criminal substantive law, therefore while putting together my research material an important guiding principle was to perform a comprehensive review of the changes to the legislation, monitor the related Constitutional Court decisions, the Curia decisions and College opinions and to carry out a wide-ranging processing of criminal law literature.

The research methods: descriptive, analytical, historical and comparative. I wished to provide a basis for my work with a review of the main junction points of the wide-ranging theoretical discussions, during which, starting from the turn of the 19th-20th centuries and after reviewing the systems and conceptual apparatus of notable representatives of developing criminal law literature I attempted to reach the present-day academic views and definitions. It may be seen that the social changes taking place in every age added content to the concept of criminal law policy and, necessarily, to the other, related institutions as well. When performing the circumscriptions I endeavoured to systemise the concept-creation attempts of partially universal and partial Hungarian thinkers, throwing light on those components with which the definition-creation endeavours may be circumscribed and linked together. From my examinations, it may, perhaps, be apparent that this approach separating the various academically based theories as well as the classification of the various criminal policy directions receives/received great emphasis.

Presentation of the structure of the thesis

I broke my thesis up into six structural units, of which the first two parts include the theoretical basis of the work. During this the first part deals with the determination of the concept, nature and basic principles of criminal law policy, with its positioning in the criminal policy system, with its separation from the normative and empirical sciences belonging to the system of criminal sciences – especially from criminology and dogmatism – and with the presentation of punishment and criminal policy trends. The second part is closely linked to the theoretical basis, which examines the formative factors of Hungarian criminal law policy and presents their roles in the formulation of state criminal law policy.

The third and largest part of the work includes the fundamental discussion of the research topic determined in the title, in other words an examination of the development of Hungarian criminal law policy from the change of political regime until the present day, within which the criminal legislation implemented during the times of the various governments in office over the period is examined. Within the designated period I have separately studied a more than

ten-year process of criminal law codification as well as the criminal law policy trend of the newly enacted Criminal Code. I devoted an independent section to an analysis of the activities of the Constitutional Court and an assessment of its effect exercised on criminal law policy, which body although does not play a direct role in the development of criminal law policy it still exerts one of the greatest effects. Hungary is not merely a sovereign state but has also been a Member State of the European Union since 1 May 2004, which has a direct effect on criminal legislation and the state criminal law policy. The fifth part deals with a circumspect examination of these issues. Finally, in the final, sixth part of the thesis I undertook the deal with the most up-to-date issues of Hungary's criminal law policy, such as the dilemmas of the regulation of punishability age limit, the right to justified defence and actual life imprisonment.

II. The new scientific results of the thesis

A summary of the scientific results

1. The concepts of criminal law policy and criminal policy still covered the same content in the 20th century, and both expressions were used as each other's synonyms. The development of the disciplines belonging within the scope of criminal sciences, the expansion of the areas of examination of the individual areas of science and their continued stratification, however, involved the extension of the scope of the concept of criminal policy, which now in the 21st century does not only include the views, opinions and decision relating to the criminal legislation and criminal justice system, but also those that relate to the instruments of crime prevention for lessening the disadvantages caused by crimes outside of the criminal justice system.¹⁹ The basic finding of my thesis is that the concepts of criminal law policy and criminal policy are no longer viewed as being the same, with respect to the fact that criminal law policy may be defined as one component (albeit fundamental) of criminal policy. The scope of the concept of criminal law policy only includes the views, opinions and objectives relating to criminal substantive law, which determine the scope of those acts demanding criminal law evaluation and the sanctions applied because of them.²⁰

During the examination of the nature of criminal law policy an important question was how to separate it from other disciplines exhibiting related features. With respect to the relationship

---

¹⁹ LIGETI, Katalin: Criminal policy. In: *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve* (editors: BORBÍRÓ, Andrea – KEREZSI, Klára) I. kötet, Országos Bűnmegelőzési Bizottság, Budapest, 2009. 61.

²⁰ Vö. WIENER A. Imre: Criminal law policy – criminal law, In: *Büntetendőség-Büntethetőség*, KJK-KERSZÖV, Budapest, 1999. 11.

between criminal law policy and dogmatics, I find Imre Békés's determination to be fundamentally correct, according to which legal science – and so the science of criminal law – has a history, dogmatics and policy. Science history is the past, dogmatics the present and criminal law policy the future tense form, which tenses form narrowing-widening dimensions. "The objective of dogmatics is the conceptual grasping of the legislation in force, the determination of the meaning content of legal concepts and the structuring of these concepts into a system free of contradictions. The function of dogmatics is realised *de lege lata* but its doctrine also has the effect of *de lege ferenda*, and is realised as a law-policy objective inspired from criminal law science."²¹

Criminology may be listed among the empirical sciences within the criminal science system, it examines crime as a social phenomenon, therefore it deals with the situation of crime, its development, it researches the causes of crime as well as the effectiveness of criminal law and other instruments used against it. Criminology makes its recommendations in the direction of criminal law policy on the basis of its conclusions made from crime research, it states the desirable and effective punishments policy requirements.²²

Criminal law policy is not only related to criminal law and the criminal sciences, it is also linked to law policy. With respect to the fact that social control is realised through the law and although the law is only one regulatory institution for controlling the whole of society, nevertheless it is the most fundamental arranger of social behaviours.²³ Law policy is a mediator between politics and the law, it is formed from both sides by their regular effect on each other.

A question that arose during the examination of the concept and nature of criminal law policy was what main basic and guiding principles need to be taken into consideration when creating criminal law legislation. According to my standpoint four most important basic principles may be set down with respect to Hungarian criminal law policy – the principle of the protection of society, the principle of humanitarianism, the principle of *ultima ratio* and the principle of coherence – the realisation of which is essential with respect to constitutional state criminal legislation.

Accepting József Földvári's argument, in connection with the principle of society protection²⁴ ranked by him in first place we can state that if the task of criminal law is given as being the protection of people living together in a community, then the basic principle of criminal law

---

²¹ BÉKÉS, Imre: BÉKÉS Imre: Dogmatics and criminal law policy, *Jogtudományi Közlöny*, 1986/12. 593-594.

²² SZABÓ, András: The development of criminology thinking in Hungary, *Belügyi Szemle*, 2003/1. 48.

²³ SAMU, Mihály: *Law policy. The humanisation of the law*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008. 29-30.

²⁴ FÖLDVÁRI, József: *Criminal policy*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1987. 31.

policy shaping criminal law to be first of all discussed must be designated as being the protection of society.

The principle of humanitarianism is acknowledged as being a basic principle of past and present punishment and criminal policy, and no one questions its significance and importance today. Criminal policy is primarily manifested in other criminal justice policies outside of criminal law policy, in this way primarily in criminal procedures and the execution of sentences, but criminal legislation cannot be left out of consideration either.

In a constitutional state a fundamental requirement of criminal law interventions is that they be necessary and proportionate.²⁵ One of the basic principle manifestations of this is the principle of *ultima ratio*, which, regarding criminal law legislation, states the expectation with respect to state criminal law policy that criminal law legislation may only be the last and final instrument in the protection of social and individual interests against criminalisation.

The unique coherence requirement of criminal law policy may be viewed as being trichotomical today, in other words criminal law policy, and so criminal legislation must simultaneously comply with three requirements: commitment of criminal law regulations to the international *ius cogens* regulations and the European norms, constitutional commitment of criminal law regulations and the internal coherence of criminal law regulations, i.e. their dogmatic commitment.

2. According to András Szabó criminal law is a product of the culture of a given age, which is formed by the prevailing human image and social image of the age. “With respect to the legal nature of the law and the unique nature of legal regulation, cultural notions are stated in criminal law and criminal law theories.”²⁶ Punishment and criminal policy standpoints (and their predecessors) are reflected in criminal law science trends as well as in theories related to the purpose of punishment. Over the past centuries the measuring of notions, of criminal policy concepts was manifested in the struggle between the so-called criminal law schools, and culminates in the various punishment theories.²⁷ The path led from classic school teachings, through positivist trends to the definitive programmes of the mediating trends, but this development did not stop here. In the second half of the 20th century it was increasingly the perpetrator that was the focus of criminal law thinking, fundamentally the social

---

²⁵ JAREBORG, Nils: Criminalisation as Last Resort (Ultima Ratio), *Ohio State Journal of Criminal Law*, 2/2005. 527-528.

²⁶ SZABÓ, András: Reception and creativity in criminal law http://www.phil-inst.hu/recepcio/htm/7/704_belso.htm

²⁷ FÖLDVÁRI: i.m. (1987) 14.

protection trends set their objective as being the resocialisation of the perpetrators with legal consequences compliant with the personality. Treatment ideology became prominent in influencing this latter trend in developed western states, the failure of which partially led to the return of the (neo)classical notion placing the focus on retaliatory concepts in criminal law thinking, as well as to the development of victim-oriented criminal policy emerging as a new trend in the 21st century, which transfers the theoretical emphases onto crime prevention. In the present age a trend of determinant significance beside this latter trend is the “law and order” criminal law policy, which is one of the definitive directions in today’s Hungarian criminal law policy.²⁸

For criminal law legislation, from the point of view of criminal law policy the most important question to answer is which acts require a reaction under criminal law. Then following this it must be decided what sanctions are to be imposed in the case of punishable acts. The selection itself is a criminal law decision, which is made on the basis of the value changes taking place throughout society. With respect to legal regulation the most important problem is the question of “ius and non-ius”, which in criminal legislation leads us to the question of criminalisation – decriminalisation. . Criminalisation/decriminalisation may take place with the insertion of new statutory definitions or by the abrogation of them or by expanding/limiting statutory definitions that already exist, but, for example, a criminalisation effect may be achieved by expanding the liability rules of the General or the Special Part, as well as through the restriction of the scope of realisation of obstructions to punishability.

From the point of view of criminal law policy a point of outstanding significance is what instruments are used to impose sanctions on punishable acts and how they are imposed in the Criminal Code. With respect to the level of the sanctions, legislation again has two possibilities, namely making the sanctions stricter or less strict. The fundamental instrument of the tightening of sanctions is the increasing of the punishments of the statutory definitions in the Special Part, but the same effect may be achieved by the amendment of the rules relating to the imposing of punishments, like, for example, establishing intermediate level administration of justice, or the scope of cases where the imposing of life sentence is compulsory.

3. In Hungary criminal law norms may only appear in the law, however criminal law policy does not only mean the scope of legislator decisions, it does not only designate state specialist

---

²⁸ Nagy, Ferenc: The main trends of criminal law science, In: *Régi és új tendenciák a büntetőjogban és a büntetőjog-tudományban*, Akadémia Kiadó, Budapest, 2014, 108-111.

policy activities, but also the sum total of views and opinions that specify (prepare, interpret, express opinions on) the punishable acts, as well as the criminal legislation that determines the applicable criminal law sanctions. Therefore, ultimately the legislative body enacting the criminal code is the national Assembly, which is the actual but not exclusive shaper of criminal law policy. Other state bodies also participate in the creation of criminal legislation (in their preparation). Therefore, the role of the Government, the members of parliament, and the President of Hungary is of outstanding importance in the initiation of laws and in the elaboration of bills to go before the National Assembly, but in this respect the law-shaping role of the Constitutional Court cannot be left out of consideration either.

With respect to Hungary's international and Union obligations Article XXVIII (4) of the Fundamental Law of Hungary determines the principle of *nullum crimen sine lege* and *nulla poena sine lege* "No one shall be held guilty of or be punished for an act which at the time when it was committed did not constitute a criminal offence under Hungarian law or, within the scope specified in an international treaty or a legal act of the European Union, under the law of another State." With respect to all this therefore it may be said that international treaties and the Union legal acts fundamental influence the shaping of Hungary's state criminal law policy, as do, apart from these, the criminal law policy decisions and guidelines of the bodies of the UN, the Council of Europe and the European Union.

The justice bodies do not have a direct role in legislation, however, both the district attorney and the courts perform a law interpretation activity in the course of their justice administration activity, and collaborate in the legislative activity with their observations and proposals. The representatives of legal science perform a dual task in the creation of criminal legislation. Their activity, on the one hand, appears in the elaboration of the legal act bills to be created and in their opinions of the bills, and, on the other hand, in the interpretation, analysis and criticism of the created, enacted criminal legislation.

Several mediators exist between society and the state organisation, among these the media has the greatest influence, which is by no accident named the "fourth branch of power". Traditionally it is criminology that deals with the description of the connection between the media and crime depiction and criminal law policy, however, during the examination of criminal law policy we cannot refrain from taking these factors into consideration either.

4. Starting from the change of political regime, it has been necessarily possible to perform a review of Hungary criminal law policy through the individual government cycles, with respect to the situation that not only do the criminal law policy viewpoints of the governments

coming one after the other differ from each other, they even, unfortunately not on just one occasion, stood in flat opposition to each other. Therefore, following the creation of the seemingly necessary initial legislation criminal law policy is embodied by law amendments serving to realise measures stated in election programmes promising effective action against crime. The criminal law policy of the period extending from the start of the change of political regime up until the creation of the new Criminal Code – to use the words of László Korinek – may be best characterised by the expression symmetrical one-sidedness. Every political change has involved a marked but unfortunately one-sided change of viewpoint in criminal law policy, therefore it is not possible to talk of a balanced criminal law policy that is built organically upon itself.²⁹ This is well illustrated by that the right-wing, conservative governments usually prefer repressive criminal law policy concepts that make punishments stricter, while in general the left-wing, socialist-liberal cabinets have preferred a more liberal restorative justice administration model in criminal law policy. Characteristically these changes of direction present themselves not only in criminal law policy, but in the entire criminal policies of the governments following each other, and within this mainly in the emphasis of the importance of crime prevention.

The new government formed after the parliamentary elections held in April 1990 targeted the comprehensive political-economic transformation of the country in its programme. It may well be that the crime situation had deteriorated a lot at the time when the government was set up, however, the creation of an operable constitutional state organisation system pushed criminal law policy measures into the background without being accountable for it. The “criminal law policy regime change” from Criminal Code set down in act IV of 1978 took place in act XVII of 1993, the task of which was to adjust criminal legislation to the requirements of the new constitutional state created after the change of political regime. Viewing the amendment in its entirety, criminal law followed the principle of *ultima ratio*, highlighting the generally acknowledged precept that criminal law interventions must be kept between reasonable limits.

Following the elections of May 1994 a new composition government came into power, the programme of which undertook the obligation to take decisive steps against crime in the interest of strengthening public safety, which did not only plan more effective crime-fighting but also the elaboration and execution of a comprehensive crime prevention programme. It

---

²⁹ KORINEK, László: The guiding principles of criminal law policy in Hungary, In: *A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005* (szerk.: Jakab András - Takács Péter). I. kötet. Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 482.

was in this government cycle that the approximation of the legal system, including criminal law regulation, to Union norms was started in the interest of fulfilling the conditions for accession to the European Union.

The programme of the new Government established in 1998 clearly stated criminal law policy objectives that increased repression and that were coherent with conservative governance, and actually realised these objective between 1998 and 2002. Crime leaked in Hungary at the beginning of this government cycle, in 1998 the number of crimes revealed reached the 600 thousand level, therefore there was no doubt of society's favourable reception of objectives being stated that emphasised a tightening up of sentencing practices and the retaliatory nature of punishments. The criminal law policy view of act LXXXVII of 1998 gave preference to a restricting-intervening system, Hungarian criminal law could be viewed as "law and order" legislation.³⁰ It was this act that introduced the provisions relating to the "intermediate level" of the punishment applicable when imposing imprisonment for a determined amount of time, and created the institution of actual life sentence. It stated a fundamentally different criminal policy precept in the fight against illicit drugs, the regulation of which included the criminal law policy of "zero tolerance".

The socialist-liberal government formed following the parliamentary elections held in April 2002 fundamentally rejected the 1998 "law and order" criminal law policy, and act II of 2003 created the return to the more liberal perception of the previous period. Therefore it almost completely annulled the strict provisions of the 1998 amendment, and in the fight against illicit drugs it returned to the so-called compromise criminal policy solutions of the previous governments. It pointed out that although the subsequent governments had responded to the increase in crime with the centralisation of the crime-fighting organisation and with the tightening up of criminal law, this tendency had not led to any success, quite the opposite: it had made the Hungarian criminal law system confusing. Due to this the government set an objective to create a modern and unified Criminal Code by the end of the cycle.

After the elections held in April 2006 the Government declared that it wished to continue its criminal policy strategy announced in 2003. As a starting point the so-called "dual gauge criminal law policy" was stated with its name. The essence of this is that it wishes to impose strict, long-term prison sentences against serious crimes that involve a great danger to society, as opposed to this in the case of the perpetrators of crimes representing less danger to society

---

³⁰ NAGY, Ferenc: The (trans)formation of Hungarian substantive criminal law since the change of political regime In: *A magyar jogrendszer átalakulása 1985/1990-2005* (editors: Jakab, A. and Takács, P.). I. kötet. Gondolat-ELTE ÁJK, Budapest, 2007. 437.

it endeavours to realise its prevention objectives with alternative means that represent an alternative to criminal justice administration. Criminal law policy did not only deem its task to be to define punishable behaviour and sanctions, but also its task also included the execution tasks in connection with the consequences of crimes. This criminal law policy (in contradiction to my standpoint) did not only mean the creation of criminal laws, instead its concept – which in this way was now raised to the rank of criminal policy – was widened with the state tasks of crime prevention and also with the tasks in connection with the mitigation of the social, moral and material injuries of the victims of crimes.³¹

However, starting from the autumn of 2006 there was an increase in mainly politically motivated acts that endangered public safety and disturbed public order. It was at this time that public opinion largely against minorities was strengthened, which not once revealed itself in the form of brutal and merciless crimes involving bodily injury and murder. The economic crisis occurring in the autumn of 2008 forced the otherwise increasingly struggling middle and poor layers of society into an even worse situation, so as a natural process extreme views appeared that caused serious disturbances in society.

The social changes and the rise in the number of violent crimes also brought about a turnaround in criminal policy, and the criminal law legislation that had till then exhibited mainly liberal features again moved into the direction of severity. The justice ministry – confronted by the social demand for the tightening of criminal legislation – drew up act LXXX of 2009 on the amendment of the Criminal Code, which, on the one part, included new provisions ensuring more effective and stricter criminal law sanctions against the perpetrators of serious, violent crimes, and, on the other part, in the scope of victim-oriented criminal policy it provided new regulations to promote the interests and rights of victims, and also reformed the sanction system.

A conservative government was again formed as a result of the parliamentary elections held in April 2010. As its first step after the elections the new Government again set an objective of tightening up the Criminal Code, in this way the Criminal Code still in force was returned to the strict, more repressive criminal law policy direction started in 1998, and it started drawing up the new Criminal Code as determined in the government programme.

5. It may be fundamentally stated that from the time of the change of political regime the transformation of criminal law was almost a continuous process. This is due, on the one part,

---

³¹ DOMOKOS Andrea: About the concept of criminal law policy, *Rendészeti Szemle* 2007/7-8. 99.

to the contradictory criminal law policy of the subsequent governments, the law harmonisation carried out in the interest of Union accession, which had taken place in the meantime, but is also due, unfortunately, to the politicisation of criminal law policy. The idea to create a new Criminal Code was brought up while drawing up act LXXXVII of 1998, and the preparations for this were started already during the autumn of 1998, however, the government decision about the codification had to wait another 18 months. The actual codification work was started on 14 March 2001. However, both the justice ministry and legal science was of the same opinion that there was no need for codification as the Code, together with its amendments and supplements was able to provide appropriate criminal law protection to preserve social order. At the same time, it may be stated as a fact that the large number of amendments had upset the internal balance of the Code, the harmony of the sanction system, the consecutive amendments were occasionally created under the aegis of differing criminal law policy notions, therefore, it seemed necessary to perform a review based on a uniform approach.³²

In the course of the codification work started in 2001 several General Part drafts were created, however, an official committee standard text draft was not drawn up. However, the collection and analysis of the work of the committees created sufficient material for the ministry of justice in order to draw up the standard General Part draft text by January 2007, which for the purpose of preliminary professional consultation was made available to the enforcers of the law, representatives of legal science, and the civil society. In the summer of 2007 a new codification committee was set up the task of which was to work over the general Part on the basis of the observations made in connection with the previous draft, from which a further, new version was made in 2008, and which was then sent for professional consultation in July. Irrespective of the work of the committee, the Ministry of Justice drew up a third general Part Draft by the autumn of 2008, which the Government wished to submit to the National Assembly during the spring session of 2009. This, however, did not take place, instead a Criminal Code amendment was created, act LXXX of 2009, which only partly included the changes included in these drafts.

6. The preparatory work for the new Criminal Code started almost immediately after the new cabinet was set up in 2010. As a result of this in February 2012 the Ministry of Justice sent

---

³² Speech given by Minister of Justice Ibolya Dávid, which was given at the formative meeting of the Committee set up to prepare the comprehensive review of the Criminal Code on 14 March 2001 in the Ministry of Justice, *Büntetőjogi Kodifikáció*, HVG-ORAC, Budapest, 2001/1. 4.

the draft of the new Criminal Code for professional consultation, which started off on the “codification trail” with the great advantage as compared to the previous drafts in that it did not only include the General Part, but the entire criminal legal material. Hungary’s new Criminal Code – act C of 2012 – was approved by the National Assembly on 25 June 2012, which entered into force one year later on 1 July 2013.

The new Criminal Code was clearly structured in line with the criminal law policy of severity and the “law and order”, however, it did not give up the continuation of the so-called “dual gauge criminal law policy” either. Therefore, the Code continues to include the possibility of imposing alternative sanctions of an educational nature, which makes it possible to apply active repentance, and Article 33(4) even without the mitigating section provides the opportunity to apply alternatives to imprisonment in the case of perpetrators of less serious crimes. The real increase in severity may be observed, on the one part, in the case of repeat offenders, with special respect to multiple repeat offenders committing violent crimes according to act LXXX of 2009 as well as in the provisions relating to perpetration in a crime organisation. In this way the Code includes the administration of justice at the intermediate level, the “three strikes” – the provision relating to cumulative sentence stated in Article 81(4) of the Code was annulled by the decision of the Constitutional Court number 23/2014. (VII.15.) AB – and further compulsory provisions were included in the act in connection with the application of actual life sentence.

The Code retained the basic crime concepts unchanged, with the exception of one or two corrections. In the regulation of legal consequences the act retained the dual system of punishments and measures of the previous Criminal Code, but increased its scope and introduced new sanctions. A new type of punishment was set up in the form of confinement and banning from participation in sport events, and new measures of reparation work and making electronic data permanently inaccessible were included. In my view these new punishments and measures were obviously set up with respect to the noteworthy endeavour of extending the sanction system and to create the possibility of imposing more differentiated punishments.

The Special Part in the new Criminal Code was subjected to a general restructuring. The text was split up into more, smaller sections, and so, on the one part, on the basis of the protected legal interest the crimes belonging to the section are more closely related, and, on the other part, it has become possible to change the order of the sections in accordance with the weight of the protected legal interest. It cannot be stated that the new Code is characterised by uniform strictness with respect to the Special Part. However, in connection with a number of

crimes given special treatment the punishments actually have become stricter (e.g. statutory definitions in connection with illicit drugs), and there places where criminal law protection has been brought forward in accordance with the law harmonisation requirements (e.g. sexual assault). With respect to the changes occurring in society we may find several new statutory definitions in the Special Part, however, the opposite is also true, with regard to that the new Criminal Code has decriminalised acts that are no longer justified to be threatened with sanctions under criminal law.

7. Even when starting its activity the Constitutional Court made very important decisions in connection with the criminal law text. In my thesis I have determined that the Constitutional Court has a special role in the formation of criminal law policy, as “the negative law source of criminal law”³³, with respect to that it annuls anti-constitutional (anti-fundamental law) criminal law norms, therefore it “guards” the maintenance of the constitutionality of criminal law. However, it is important to highlight that the activity of the Constitutional Court may not be directly aimed at the determination of the trend, the practicality and effectiveness of criminal law policy, or at its general criticism. Nor may it directly prescribe the instruments that criminal law is to apply regarding various human behaviours, with respect to that the Constitutional Court may only take a standpoint in connection with this in the case of a specific request for this, and may only examine the content of the concrete legislation.

However, with its activity the body has had (still has) a decisive influence since the change of political regime on the development of criminal law and, along with this, on criminal law policy, therefore it had a significant role in the paradigm change of criminal law thinking, namely in having it accepted that the state’s power to punish is not without limits.³⁴ The first and perhaps one of the most important manifestations of this was the decision number 23/1990. (X. 31.) AB on the anti-constitutionality of capital punishment. From the point of view of criminal law policy and criminal legislation Constitutional Court decision number 11/1992. (III. 5.) AB (the so-called limitation decision) has special significance, in which the concept of “constitutional criminal law” first appeared. This decision made fundamentally important determinations in connection with the constitutional state, security in law, the state’s punishment limits and with the interpretation of the legality of criminal law. As referred to in decision number 11/1992. (III. 5.) AB, in the practices of the Constitutional

---

³³ NAGY, Ferenc: *Studies on the codification of the General Part of the Criminal Code*, HVG-ORAC, Budapest, 2005. 13.

³⁴ LÉVAY, Miklós: The change of the social role of criminal law in Hungary from 1985 to 2005, *Magyar Jog* 2006/12. 709.

Court the *ultima ratio* nature of criminal law regulation appeared as a constitutional criminal law criterion, as a component of the legality of criminal law beside the principle of security in law, according to which the declaration of human behaviour as a crime and the threat of punishment must be based on constitutional reasons, and must be necessary, proportionate and, in the end, applied.³⁵

8. The integration process into international communities and, within this, into the European Union had a significant effect on the development of Hungary's criminal law policy. The member state criminal legislation stands at the centre of the European Union's criminal law policy, but its final objective may still be viewed as being the establishment of a supranational criminal law standing above the nations and the creation of a unified procedural law institution system.³⁶ Today Union criminal law policy is endeavouring towards increased criminal collaboration between the member states and the establishment of a regional institution system, beside which the approximation of the member states' internal criminal law regulations is of outstanding significance.

Hungary acceded to the European Union on 1 May 2004, but a condition of accession was taking over the entire Community and Union legal material, due to this the building in of European Union criminal law norms into the Hungarian legal system was started well before accession took place. The Association Agreement was concluded in 1991, which as a condition of accession prescribed compliance with Union criminal law policy. During this in the initial period the international conventions approved with the scope of the UN and the Council of Europe were built into the Criminal Code, then starting from 1998 the realisation of law approximation accelerated, and we may even state that it is possible to find reference to Hungary's law harmonisation obligation realised in the interest of EU accession in the reasoning of almost every act amending the Criminal Code.

9. In my thesis I have also expressed my opinion on a number of currently valid criminal law policy questions, in this way I have performed a more thorough examination of the changes to the punishability age limit and to the regulation of justified defence, as well as of the dilemmas about the provisions on actual life sentence.

---

³⁵ Several decisions were made in connection with this, among which the following may be highlighted: decision 871/B/1994. AB, decision 1233/B/1995. AB, decision 58/1997. (XI. 5.) AB and decision 18/2000. (VI. 6.) AB

³⁶ MOLNÁR, Gábor: International criminal law, In: *Büntetőjog Általános Rész* (editor: Busch, Béla) HVG-ORAC, Budapest., 2010. 500.

The determination of the lower age limit of punishability is an especially important criminal law policy question. In Hungary the new Criminal Code entering into force on 1 July 2013 retained the previous regulation that states as a general rule that children who have not yet reached the age of fourteen years do not have the discretion required to be accountable according to criminal law, therefore they may not be punished, however this legal presumption may be overruled in the case of five outstandingly serious crimes with respect to young people over the age of twelve years. It may be determined that the regulation relating to the age limit of punishability has not been thoroughly changed, and the examination of “required discretion” and its assessment may even involve positive effects during the determination of the criminal law liability of children and young people. I am convinced that by continuing to think on these questions it would be worthwhile to endeavour towards setting up legislation with which more effective steps may be taken against child and youth crime both with criminal law instruments and other instruments outside of criminal law. In the interest of this it would be necessary to correct the provisions of the new Criminal Code, and, perhaps, rethink the punishability conditions relating to all minor-aged crime perpetrators.

In connection with justified defence it may be determined that, on the one part, the members of society justifiably expect that citizen defence against illegal attack be legally support to the fullest possible extent, however, on the other part, these provisions must be coherent with the basic rights stated in the Fundamental Law, with the international legal norms obligatory for Hungary and with the dogmatics of criminal law. Although the creators of criminal legislation generally endeavour to have the norms accepted by society, this, however, may not be the only guiding principle. The extension (or restriction) of the scope of justified defence as a possibility of the obstruction of punishability, certainly demands a great degree of circumspection and thorough preparation, and it always contains obstacles that legal practice will reveal after the law enters into force, and hopefully not in connection with an accident considered as a situation of justified defence.

One of Hungary’s disputed institutions of its criminal law sanction system, even regarding its actual existence, is actual life sentence. This sanction gained increasing significance with the termination of capital punishment, its conceptual basis was created by act XVII of 1993. In reality, however, it became a punishment applied in sentencing practices when act LXXXVII of 1998 entered into force, and since then it may be observed that criminal law administration of justice increasingly endeavours to not merely create the application possibilities of actual life sentence, but to make the imposing of this punishment compulsory for the courts, ensuring with this the direct realisation of state criminal law policy in the application of the

law. The legislators have a very important role with criminal legislation in harmonising constitutional state expectations in connection with the criminal law sanction system and the demands of society with each other. Looking from this aspect actual life sentence is, perhaps, a good example of this compromise, however, in my view while concluding this compromise the basic principle of humanitarianism may not be left out of consideration nor may the requirement of coherence with international conventions.

The usefulness of the research

With respect to the possibilities of the use of the results of my research, the disclosing of the concept, nature and characteristics of criminal law policy, as well as the historical analysis presenting the development of Hungarian criminal law policy may contribute to the better understanding of criminal law policy trends. During this a further opportunity may present itself to examine what factors influence the future tendencies of criminal law policy, its relationship to other policies, and to determine how it is possible to select those factors that are desirable and those that are not. If this contribution proves to be valuable then these same academic results may appear in a contemporary interdisciplinary discourse on criminal law policy tendencies, and they may touch upon such areas as constitutional law, international law, political science and philosophy. And on the pragmatic level the research results may be used in university education, they may be manifested in the form of conference lectures and may be reflected in scientific articles.

Iktatószám: DEENKÉTK/333/2014.
Tételszám:
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Pallagi Anikó
Neptun kód: BDVBNB
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10033243

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (11)

1. **Pallagi A.**: A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés a büntetőpolitika szemszögéből.
Belügyi szle. megjelenés alatt, 2014. ISSN: 2062-9494.
2. **Pallagi A.**: A jogos védelem szabályozásának változásai büntetőpolitikai szempontból.
Belügyi szle. megjelenés alatt, 2014. ISSN: 2062-9494.
3. Blaskó B., **Pallagi A.**: Az állami büntetőhatalom érvényesülésének tendenciái, különös tekintettel az új Büntető Törvénykönyv megalkotásának két évtizedes folyamatára.
In: *Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből*. Szerk.: Ruzsonyi Péter, Nemzeti Közszerkesztési és Tankönyv Kiadó Zrt, Budapest, 17-40, 2014. ISBN: 9786155491337
4. **Pallagi A.**: Büntethető gyermekkorúak.
Pro futuro. 4 (1), 97-111, 2014. ISSN: 2063-1987.
5. **Pallagi, A.**: Alteration of the age limit of punishability in hungarian criminal law.
In: *Tavaszi Szél = Spring Wind : XVI. Tavasz Szél Konferencia*. Szerk.: Keresztes Gábor, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 471-477, 2013. ISBN: 9789638956026
6. **Pallagi A.**: A társadalomra veszélyesség fogalmának jövője a magyar büntetőjogban.
In: *Tavaszi Szél 2012 = Spring Wind 2012*. Szerk.: Fülöp Péter, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 679-688, 2012. ISBN: 9789638956002

7. **Pallagi A.**: Kodifikáció 2012.

Magyar rendészet. 12 (4), 71-78, 2012. ISSN: 1586-2895.

8. **Pallagi A.**: Jogharmonizáció a magyar büntetőjogban.

In: Tavaszí Szél 2010 = Spring Wind 2010. Szerk.: Zdravec Zsófia, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Pécs, 446-451, 2010. ISBN: 9786155001055

9. **Pallagi A.**: Az alaki halmazatok.

In: Rendészettudományok a közbiztonságért - Tanulmányok a 60 éves Blaskó Béla tiszteletére. Szerk.: Németh Zsolt, Pallagi Anikó, Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 132-144, 2010. ISBN: 9789639543669

10. **Pallagi A.**: A "kettős nyomtáv"-tól a "három csapás"-ig, avagy a büntetőpolitika változásai 2006-tól napjainkig.

Rendvéd. füz. 12 (4), 140-150, 2010. ISSN: 1585-1249.

11. **Pallagi A.**: A büntetőjogi kodifikáció helyzete.

Magyar rendészet. 10 (1), 4-11, 2010. ISSN: 1586-2895.

További Közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (10)

12. **Pallagi A.**: Tiltott adatszerzés és az információs rendszer elleni bűncselekmények.

In: Büntetőjog különös rész II. Szerk.: Blaskó Béla, Hautzinger Zoltán, Madai Sándor, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 385-396, 2013. ISBN: 9789637255878

13. **Pallagi A.**: A vagyon elleni erőszakos bűncselekmények.

In: Büntetőjog különös rész II. Szerk.: Blaskó Béla, Hautzinger Zoltán, Madai Sándor, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 231-254, 2013. ISBN: 9789637255878

DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR
PUBLIKÁCIÓK

14. **Pallagi A.**: A vagyon elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész II. Szerk.: Blaskó Béla, Hautzinger Zoltán, Madai Sándor, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 151-230, 2013. ISBN: 9789637255878
15. **Pallagi A.**: Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész I. Szerk.: Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 203-238, 2013. ISBN: 9789637255854
16. **Pallagi A.**: Az emberi szabadság elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész I. Szerk.: Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 117-136, 2013. ISBN: 9789637255854
17. **Pallagi A.**: Az élet, testi épség és az egészség elleni bűncselekmények.
In: Büntetőjog különös rész I. Szerk.: Blaskó Béla, Miklós Irén, Pallagi Anikó, Polt Péter, Schubauer László ; szerk. Blaskó Béla, Rejtjel Kiadó, Budapest, Debrecen, 31-74, 2013. ISBN: 9789637255854
18. **Pallagi A.**: A magyar büntetőjog-tudomány fejlődése a 19. és 20. század fordulóján, avagy három könyv a büntetőjog bölcséletéről.
Rendvéd. füz. 10 (1), 13-38, 2009. ISSN: 1585-1249.
19. Blaskó B., Miklós I., **Pallagi A.**, Schubauer L., Zentai Á.: Büntetőjog különös rész I.. Rejtjel Kiadó, Budapest, 250 p., 2008. ISBN: 9789637255557
20. **Pallagi A.**: Gondolatok a testi sértés bűncselekményének minősítési problémáiról.
Rendvéd. füz. 5 (23), 28-34, 2003. ISSN: 1585-1249.
21. Balogh S., **Pallagi A.**: A deviancia, az egyes deviáns magatartások.
Rendvéd. füz. 3 (47), 3-16, 2001. ISSN: 1585-1249.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2014.10.16.

